

Documentatie en richtlijnen Voor het gebruik en onderhoud van uw woning

Project : 22 huurappartementen Burgermeesterkwartier Raalte
Projectnummer : 16.023
Straat : Willem Stoltehof 2 t/m 44
Plaats : Raalte

Deze documentatie is met zorg samengesteld. Toch is het mogelijk dat er kleine afwijkingen zijn ontstaan in de productomschrijving en onderhoudsvorschriften. Voor schade ten gevolge van dergelijke afwijkingen en/of onvolledigheden moeten wij iedere aansprakelijkheid afwijzen.

WOONINFORMATIE

22 huurappartementen Burgemeesterkwartier te Raalte

Geachte heer/mevrouw,

In deze wooninformatie vindt u nuttige informatie over het gebruik en het onderhoud van uw woning. Handleidingen met betrekking tot de diverse installatieonderdelen worden separaat door de projectinstallateur achter gelaten in de woning. Het doel hiervan is u te informeren inzake het gebruik en onderhoud van uw woning, en het mogelijk beperken van de woonlasten. Het eerste deel omvat het bouwkundige deel van de woning en het tweede deel de installaties.

We adviseren u deze informatie goed door te lezen voor nog meer woonplezier.

De informatie in deze handleiding is met een zo groot mogelijke zorgvuldigheid samengesteld op basis van de beschikbare kennis op dat moment. Niet uitgesloten is dat er toch onjuistheden vermeld zijn. Hieraan kunnen echter geen rechten of eisen tot schadevergoeding worden ontleend.

Wij hopen dat u van de informatie in deze handleiding gebruik zult maken. Tot slot wensen wij u veel woongenot toe in uw woning.

Wij wensen u veel geluk in uw nieuwe woning.

1. INHOUDSOPGAVE

2.	PROJECTGERICHTE GEGEVENS	4
3.	OPLEVERING/ INGEBRUIKNEMING	5
3.01	Oplevering	5
3.02	Sleutel	5
3.03	Energielevering	5
3.04	Verzekering	5
3.05	Storing of calamiteit wie bellen?	5
4.	ADVIEZEN BIJ HET BETREKKEN VAN UW NIEUWE WONING	6
4.01	Afval	6
4.02	Schoonmaken	6
4.03	Boren in betonplafonds wanden en vloer	6
4.04	Aanbrengen van tegelvloeren	6
4.05	Parket, houten- en laminaat vloeren	6
4.06	Wandbekleding	6
4.07	Droog stoken woning	7
5.	SCHILDER- & GLASWERK	8
5.01	Waarop moet u letten bij onderhoud	8
5.02	Binnendeurkozijnen (staal)	8
5.03	Binnendeuren	8
5.04	Buitendeuren	8
5.05	Dorpelhoogte toegangsdeuren	8
5.06	Hang- en sluitwerk	9
5.07	Beglazing	9
5.08	Kleurbeleving HR-glas	9
5.09	Kitvoegen en schimmelvorming	9
6.	STUCADOORSWERK	11
6.01	Spuitleister op plafonds	11
6.02	Wandafwerking	11
7.	ALGEMENE BOUWKUNDIGE INFORMATIE	12
7.01	Draaikiepramen	12
8.	CONDENSFORMING	13
8.01	Ontstaan van condensvorming	13
8.02	Oplossing	13
9.	ADVIEZEN VOOR GEZOND BINNENKLIMAAT	14
9.01	Ventilatie / huisstofmijt	14
9.02	Ventileer 24 uur per dag	14
9.03	Voorkom te veel vocht in huis	14
9.04	Een vochtig huis kan uw gezondheid schaden	14
9.05	Goede ventilatie, lagere stookkosten	14
9.06	Tips voor goed ventileren	14
10.	RUIMTE VOOR AANTEKENINGEN	15
11.	INGEBRUIKNAME NIEUWE WONING	16
12.	CENTRALE VERWARMING EN WARMWATERINSTALLATIE	17
13.	MECHANISCHE VENTILATIE	21
14.	WARM EN KOUD (KRAAN)WATER	23
15.	GASINSTALLATIE	24
16.	RIOLERING EN SANITAIR	25
17.	METERKAST	26
18.	ELEKTRISCHE INSTALLATIE	27
19.	TELECOMMUNICATIE INSTALLATIE	30
20.	ENERGIEBESPARING	31

2. PROJECTGERICHTE GEGEVENS

Projectontwikkelaar/ opdrachtgever

: Salland Wonen
0572-348348
www.sallandwonen.nl

Bouwer

: Nikkels bouwbedrijf bv, Twello
0571-277800
www.Nikkels.nl

3. OPLEVERING/ INGEBRUIKNEMING

3.01 Oplevering

Op 13 en 20 maart 2018 worden respectievelijk de appartementenblokken 1 en 2 overgedragen aan SallandWonen.

Deze zal op 26 of 27 maart 2018 met u de woning doorlopen en aan u de sleutels overhandigen.

Let u hierbij vooral op het glas, sanitair, deuren, kasten en keukens. Hierop is na de overdracht geen verhaal meer mogelijk, omdat beschadigingen ook bijvoorbeeld bij schoonmaken en verhuizen kunnen ontstaan.

3.02 Sleutel

Bij de oplevering ontvangt u alle (6 st.) sleutels van de woning. In het geval u de woning nog niet bewoont en reparaties verricht moeten worden, zult u ons, in overleg, in de gelegenheid moeten stellen om reparaties uit te voeren. Gebruikelijk is dat wij in goed overleg met u bij de oplevering 1 sleutel houden. Die geven we zo spoedig mogelijk (na verhelpen van eventuele gebreken) weer terug.

3.03 Energielevering

Op het moment van oplevering is de woning voorzien van gas* en elektra. Gezien de wet op de vrije energiemarkt zijn wij verplicht de energielevering bij oplevering te beëindigen. U hebt dan ongeveer twee weken de tijd om zelf contact op te nemen met een nutsbedrijf voor het afsluiten van een leveringscontract voor gas en elektra. Via www.eancodeboek.nl kunt u de bij uw huisadres behorende EAN-codes voor gas* en elektra opzoeken. Met deze EAN-codes kunt u de levering van energie aanvragen. Het signaal voor telefoon en centrale antenne dient u ook zelf te regelen. De woningen zijn standaard voorzien van één aansluiting tot in de meterkast. (* indien aanwezig) Daarnaast wordt er door Reggefiber een glasvezelnetwerk aangelegd. Via www.eindelijkglasvezel.nl kunt u een hiervoor een abonnement afsluiten.

3.04 Onderhoudsperiode (de eerste 3 maanden na oplevering)

Gedurende de eerste maanden dat u in uw nieuwe huis woont, kunnen zich kleine onvolkomenheden openbaren die verholpen zullen worden. U dient deze klachten m.u.v. spoedeisende klachten (bv. lekkage), voor het verstrijken van de onderhoudsperiode schriftelijk te melden via het **mailadres info@sallandwonen.nl**.

3.05 Storing of calamiteit wie bellen?

Heeft u buiten kantoortijd een storing of een calamiteit aan een installatie, belt u dan rechtstreeks met **SallandWonen (0572-348348)**.

4. ADVIEZEN BIJ HET BETREKKEN VAN UW NIEUWE WONING

4.01 Afval

Waarschijnlijk staat u te popelen om in uw woning aan het werk te gaan. Bij de inrichting komt veel afval vrij, zoals dozen, verpakkingen, vloerbedekking, overbodig/ versleten huisraad etc. Voor de afvoer van dat afval zijn er verschillende mogelijkheden. Bijvoorbeeld grofvuilafvoer door de gemeente of door bezorging op de stortplaats. Beide mogelijkheden zijn tot bepaalde hoeveelheden voor u als particulier in veel gemeenten "gratis" omdat u reinigingsrechten betaalt. De bouwverzekering betaalt wel voor stortkosten. Daarom verzoeken wij u dringend om geen afval in of op de afvalcontainer van de bouwverzekering te storten.

4.02 Schoonmaken

De woning wordt 'bezemschoon' aan u opgeleverd. Dit houdt in dat de woning is uitgeveegd en dat tegel- en glaswerk zodanig is schoongemaakt, dat eventuele gebreken geconstateerd kunnen worden.

Schoonmaken van glas algemeen

Eventuele spatten op ruiten kunt u verwijderen met behulp van bijvoorbeeld een Stanley mesje. Om krassen te voorkomen raden we u aan dit met water te doen en voorzichtig te zijn.

Schoonmaken van tegelvloeren

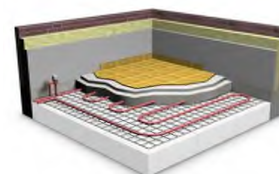
Hierop kan een cementsluis- en/of cementvlekken aanwezig zijn, die verwijderd kunnen worden met 'H.G. Extra' dat verkrijgbaar is bij de meeste bouwmarkten. Dit dient in principe éénmalig te gebeuren voor u met een ander schoonmaakmiddel aan de slag gaat. Dit zou namelijk een laagje kunnen vormen dat de vlek inkapselt. Vloertegels bij voorkeur niet met groene zeep onderhouden omdat zich dan een laagje vormt. Frequent gebruik van chemische middelen (als chloor) is uit den boze omdat dit de structuur van de tegel en voegen aantast. De tegel verliest zijn glazuurlaag en wordt poreus, waarna de tegel langzaam vergruist.

4.03 Boren in betonplafonds, wanden en vloer

Voor het bevestigen van b.v. gordijnrails etc. aan betonplafonds dient u gebruik maken van een elektrische hamerslagboormachine met gebruik van de juiste boren. In de meeste gevallen bevinden de elektra-, cv-, water- en gasleidingen zich in de toplaag van de vloeren en wanden. Boor niet in vloeren waarin een vloerverwarming is aangebracht. Dit betreft een fijnmazig netwerk van leidingen, verdeeld over het gehele vloeroppervlak. Eén klein gaatje hierin kan leiden tot grote (vocht)problemen of zelfs lekkage en hoge herstelkosten.

4.04 Aanbrengen van tegelvloeren

Elementenvloeren van het type ribcassette zijn niet geschikt om zonder meer een tegelvloer op aan te brengen. Aanbrengen van een tegelvloer houdt een zeker risico in. De vloeren bestaan uit elementen, die zich soms na verloop van tijd (soms pas na 3 à 4 jaar) onafhankelijk van elkaar kunnen zetten, waardoor kleine scheurtjes kunnen ontstaan. Ook in de gelijmde plavuizen. Het risico is te ondervangen door een krimpnet in de afwerkvloer aan te laten brengen (indien dit niet al in het bouwsysteem is toegepast) en speciale, enigszins flexibele tegellijm en mogelijk dilatatievoegen toe te passen. Scheuren zijn echter nooit helemaal uit te sluiten. Vraag advies bij de tegelleverancier.

4.05 Parket, houten- en laminaat vloeren

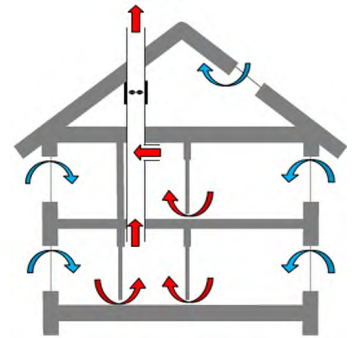
Het aanbrengen van houten vloeren direct na de oplevering van uw woning is risicovol omdat de ondervloer vaak nog erg vochtig is. Hierdoor kan het parket of laminaat gaan zwellen en eruit springen. Vraag advies, vochtmetingen en garantie aan uw leverancier wanneer u overweegt een parketvloer of laminaatvloer aan te (laten) brengen. Denk eraan dat de garantie op het product vaak beperkt is als u de vloer zelf legt. Het spijkeren in de afwerkvloer is vanwege de aanwezigheid van leidingen sterk af te raden. Let ook op het toepassen van de juiste vloerafwerking in het geval er vloerverwarming aanwezig is. De vloerafwerking dient voldoende warmte door te laten. Vraag hiervoor een advies aan bij uw leverancier.

4.06 Wandbekleding

Omdat in een nieuw huis door droging en krimp allerlei krimpscheurtjes en soms wat verkleuring ontstaat, kunt u een nieuw huis beter eerst enkele jaren 'de tijd geven'. Daarom is het sterk aan te raden het huis voor de eerste jaren af te werken met een scan/glasvezelbehang. In diverse wanden zitten dilatatievoegen, die zijn voorgeschreven door de leveranciers/fabrikanten van deze wanden. Wij attenderen u erop in overleg met de wandafwerker maatregelen te nemen (bijv. gaasband) om scheurvorming in de wandafwerking zoveel mogelijk te beperken. Houten kapconstructies/dakplaten krimpen en zetten uit door afwisselende temperaturen en verschillende vochtigheidsgraden en blijven dus 'werken'. Wij adviseren daarom om bij dakplaten aan de binnenzijde nooit te voorzien van behang.

4.07 Droog stoken woning

Uw woning bevat bij de oplevering veel bouwvocht. Houdt u er rekening mee dat droging altijd leidt tot krimp van de toegepaste bouwmaterialen en dat er soms verkleuring van het spuitwerk kan ontstaan. Ook kan er schimmel optreden op de dakelementen op zolder. Het wordt aanbevolen om de eerste weken na oplevering 'overmatig' te ventileren en afhankelijk van het seizoen 'gelijkmatig' te stoken. Het verdient tevens aanbeveling om zowel overdag als 's nachts de mechanische ventilatie in de hoogste stand en verwarming op 18 à 20 graden te zetten. Zet de verwarming niet ineens op 24 à 25 graden, dit vergroot de kans op scheurvorming. Door al het vocht in de woning kan het eerste stookseizoen de woning koud aanvoelen. Hier is niets aan te doen, dit heeft gewoon tijd nodig.

Krimp- en zettingscheuren

Het staat vast dat er scheuren zullen ontstaan. Gezien de zekerheid van scheurvorming raden wij aan om enkele jaren te wachten met het aanbrengen van een harde muurafwerking (spack-spuitwerk/spachtelpütz/sauswerk/etc.) Het is beter om de eerste jaren bv scanbehang op de muren aan te brengen. Krimp- en zettingscheuren vallen niet onder de garantie en zullen niet door ons worden hersteld.

5. ONDERHOUD

5.01 Waarop moet u letten bij onderhoud

Behalve het technische detail zijn er nog enkele voorzorgmaatregelen die veel narigheid kunnen voorkomen. Geef vocht geen kans en let op de afstand tussen laaggelegen kozijndorpels en de tuin of de bestrating. De afstand behoort minimaal 10 cm te zijn.

Enkele aanwijzingen voor inspectie en uitvoering

- *Schoonhouden.*
Neem bij het ramen wassen ook het houtwerk, kunststof of aluminium mee; gebruik geen schuur- of schoonmaakmiddel of chloor, maar 'normale' in het huis gebruikte reinigingsmiddelen.
- *Sloten, deurkrukken, schilden, tochtprofielen, rubbers*
Deze vooral niet mee schilderen.
- *Hang en sluit werk*
De scharnieren, draaipunten en sluitingen zijn doorgaans na te stellen. Bij haperingen, minder soepel sluiten of klemmen de sluitingen of sluitkommen opnieuw afstellen en smeren.
- *Beglazingen*
Kitvoegen moeten schuin naar buiten aflopen, een gootje waarin water blijft staan, is funest. Bij open naden tussen glas en kit deze voegen verwijderen, en bij een droge ondergrond opnieuw aanbrengen.
- *Ventilatieopeningen glaslatten*
De glaslatten van de onder- en tussendorpels hebben aan de onderzijde ventilatieopeningen. In de opening houdt zich vaak stof, zand en vuil op. Houd de openingen regelmatig schoon door het vuil met een dun haakje of iets dergelijks los maken en met een stofzuiger te verwijderen.
- *Kale plekken en kale kanten*
Reinigen, ontvetten, licht schuren, twee keer gronden en aflakken.
- *Open verbindingen*
Naadjes tussen de kozijnonderdelen (dorpels en stijlen): uitkrabben en met een polysulfide- of polyurethaankit dichtzetten. Beslist geen siliconen of siliconen houdende kit gebruiken.

5.02 Binnendeurkozijnen (staal)

Behandeling (bij overschilderen):

1. De kozijnen goed afschuren met fijn, watervast schuurpapier en water.
2. De resten goed verwijderen. Na het schuren moet het gehele oppervlak mat zijn. Glimmende plekken opnieuw schuren.
3. Kozijnen lakken met verf.
4. Na droging het geheel licht schuren met een nog fijner watervast schuurpapier en water. Resten goed verwijderen en aflakken met verf naar wens.

5.03 Binnendeuren

Bescherm deze tegen vocht, hitte en andere schadelijke invloeden. De badkamerdeur bij voorkeur met een doek droog worden gemaakt als er condensvorming optreedt. Aanbrengen van een extra verflaag aan de onderzijde van de badkamerzijde wordt ook aanbevolen. Ook is het belangrijk om de opening onder/achter de deur goed open te houden ten behoeve van de luchttoevoer. Indien u de deur wenst te schilderen dan dient u de deuren voldoende mat te schuren met fijn waterproof schuurpapier en 3% ammoniakwater. Daarna de deur met schoon water afspoelen en laten drogen voordat de nieuwe verf wordt opgebracht.

5.04 Buitendeuren

Door optredende temperatuurverschillen kunnen deuren kromtrekken. Gebruik daarom zoveel mogelijk deurgrendels/deursluitingen/raamboompjes. Met name het eerste jaar zijn deuren gevoelig voor optredende temperatuurverschillen.

5.05 Dorpelhoogte toegangsdeuren

In het kader van bouwbesluit is de dorpel van de voordeur zo'n 2 à 3 cm boven de afwerkvloer geplaatst. Dit kan een beperking zijn voor de keuze van uw vloerafwerking i.v.m. de naar binnendraaiende deur. Hierbij valt te denken aan een parketvloer of een hogere vloermat achter de voordeur van 20 mm of meer welke niet aangebracht kan worden. Houd hier rekening mee.

5.06 **Hang- en sluitwerk**

Onderhoud van het hang- en sluitwerk is eenvoudig uit te voeren door regelmatig losse schroeven vast te draaien, de scharnieren te voorzien van een smeermiddel, de omhooggekomen scharnierpennen terug te tikken en de sloten met grafiet te smeren (niet met olie).

5.07 **Beglazing**

Met uitzondering van condensvorming in de spouw van het glas vallen alle gebreken buiten de garantie. Meld schade aan het glas daarom altijd bij uw glasverzekering. Condensvorming in de spouw, dus tussen de ruiten, mag niet voorkomen. Hiervoor geldt de garantie. Condensvorming op de 'kamerkant' van het glas komt zelden voor, maar is niet uitgesloten. Dit hangt af van de temperatuur buiten, de temperatuur binnen en de luchtvochtigheid binnen. In badkamers, keukens en zelfs woonkamers, waar veel vocht aanwezig is, kan condensvorming optreden. Dit komt niet door de dubbele beglazing, maar door de temperatuurverschillen en de luchtvochtigheid. Dit verschijnsel is alleen te bestrijden door de luchtvochtigheid omlaag te brengen en door beter te ventileren.

Het is mogelijk dat op de **buitenzijde van de HR-beglazing condens optreedt**. Dit komt door de hoge isolatiewaarde van dit glastype. Dit vindt eigenlijk alleen 's nachts plaats, vanwege een lage buitentemperatuur samen met een hogere relatieve vochtigheid. Bij het aanbreken van de dag zal deze condensvorming geleidelijk weer verdwijnen.

Enkele aandachtspunten om thermische breuk te voorkomen:

- Voorkom gedeeltelijke beschaduwing (onder andere door zonwering of beplanting) van glasvlakken.
- Voorkom dat koud water (tuin sproeien) een deel van een warme ruit raakt.
- Voorkom dat overgordijnen of jaloezieën te dicht bij het glas hangen of dat het glas rondom wordt afgesloten. Hierdoor kan de lucht bij het glas niet meer circuleren.
- In het kader van de fabrieksgarantie mag het glas niet beplakt of beschilderd worden

5.08 **Kleurbeleving HR-glas**

HR-glas is voorzien van een uiterst dun metaallaagje: de coating. Deze coating zorgt ervoor dat de warmte beter in de verwarmde ruimte blijft dan bij enkel glas of gewoon dubbelglas. Door de coating op het glas ontstaat een klein verschil in de kleur tussen HR-glas en gewoon dubbelglas. Ook kunnen zich, tussen het HR-glas van verschillende fabrikanten, kleine kleurverschillen voordoen. Bij toepassing van HR-glas naast gewoon dubbelglas, dan wel gebruik van HR-glas van verschillende fabrikanten in een gevel is aan te bevelen vooraf aan de hand van monsters het glas te beoordelen.

5.09 **Kitvoegen en schimmelvorming**

Schimmels in siliconenkit

Algemeen

In kitvoegen als afdichting tussen bijvoorbeeld de wand- en vloertegels van badkamers kan schimmel ontstaan. U herkent schimmel aan donkere vlekken die bij normale reiniging niet te verwijderen zijn.

Oorzaak schimmels

De belangrijkste voorwaarde voor de groei van schimmels zijn temperatuur, vocht en de aanwezigheid van voedingsresten.

Temperatuur

Een temperatuur tussen 20°C en 30°C is optimaal voor de groei van schimmels. Bepaalde soorten vermeerderen zich zelfs nog bij 5°C. Beneden of boven deze temperatuur uitersten staat de groei vrijwel stil, maar dit betekent niet dat de schimmels afsterven. Hiervoor zijn veel lagere of hogere temperaturen nodig.

Vocht

Een hoge luchtvochtigheid of langdurig nat blijven van de ondergrond veroorzaakt een tweede voorwaarde voor schimmelgroei. De meeste soorten voeden zich met in water opgeloste voedingsstoffen. Door onvoldoende ventilatie ontstaat er een relatief hoge luchtvochtigheid in badkamers. Sterk gesloten ondergronden, zoals tegels in badkamer, nemen nauwelijks vocht op zodat het optreden van schimmelvorming hierin vrijwel niet mogelijk is. Echter, bij ondergronden die poreus zijn, zoals siliconenkit maar ook stucwerk boven de tegels of op het plafond, is de kans op het groeien van schimmels aanmerkelijk groter.

Schimmelvorming voorkomen

De beste manier om schimmelvorming op kitvoegen tegen te gaan, is de voeg regelmatig (eens in de 14 dagen) met een verdunde bleekwateroplossing te reinigen. Een belangrijk aspect hierbij, is dat de kitvoeg zelf gereinigd moet worden. Indien er ondanks regelmatig reinigen toch schimmelvorming ontstaat, moet de voeg in een vroeg stadium met een schuurspons en bijvoorbeeld Cif worden schoongemaakt. Het is belangrijk dat de schimmel zich niet in de kitvoeg kan nestelen.

6. STUCADOORSWERK

6.01 Spuitpleister op plafonds

Het betonplafond en enkele delen van de wanden zijn afgewerkt met spuitpleister, dat normaal gereinigd kan worden. Indien dit (na jaren) zodanig vervuild is dat opnieuw sausen gewenst is adviseren wij u dit als volgt aan te pakken:

1. Ondergrond reinigen van vuil en stof. Vetaanslag verwijderen met een 10% ammoniaoplossing;
2. Eerste verflaag met 5% water verdunnen voor het aanbrengen;
3. Na droging de tweede laag aanbrengen zonder verdunning;

Als verf materiaal bij voorkeur een vinylemulsie (latex) gebruiken. Bij herhaling wel steeds een product op dezelfde basis gebruiken om blaasvorming (ten gevolge van chemische reacties tussen diverse soorten verf) te voorkomen.

6.02 Wandafwerking

Omdat er in een nieuw huis door droging en krimp allerlei krimpscheurtjes en soms ook verkleuring ontstaat, is het sterk aan te bevelen enkele jaren te wachten met het aanbrengen van een definitieve wandafwerking zoals bv spuitwerk, sierpleister of muurverf. Het aanbrengen van een eenvoudig papierbehang is zeer aan te raden.

Mocht u toch spuitwerk of sierpleister hebben aangebracht of laten aanbrengen, kunt u bij eventuele scheurvorming en/of verkleuring geen enkele aanspraak maken op reparatie of garantie. In diverse wanden zitten dilatatievoegen, welke zijn voorgeschreven door de leveranciers / fabrikanten van deze wanden. Wij attenderen u erop in overleg met de wandafwerker maatregelen te nemen (bijv. gaasband) om scheurvorming in de wandafwerking zoveel mogelijk te beperken.

7. ALGEMENE BOUWKUNDIGE INFORMATIE

7.01 Draaikiepramen

Gebruiksaanwijzing draaikiepramen

Bij draaikiepramen is slechts één bedieningsgreep aanwezig. Met deze gemakkelijke "één-hands-bediening" bestuurt u met één hand alle functies.

Onderhoud

Aluminium kozijnen zijn onderhoudsarm. Toch zijn er enkele punten waar u goed op moet letten. De bewegende delen moeten, afhankelijk van hoe vaak ze gebruikt worden, gemiddeld een keer per jaar met hars en zuurvrije olie worden gesmeerd. Aan de kust verdient het aanbeveling om dit vaker te doen. We adviseren u om de nokken en de delen die langs elkaar schuiven te behandelen met olie. Vuil van de sluitnokken kunt u gelijk verwijderen.

Houd de ontwateringsopeningen aan de onderkant van het kozijn en de vleugels goed schoon. Vuil kunt u eenvoudig met een stukje ijzerdraad verwijderen. Dat zorgt ervoor dat het kozijn waterdicht blijft. Bij extreme warmte door de volle zon en bij koud weer is het mogelijk dat uw raam tijdelijk moeilijker open of dicht gaat. Blijkt echter bij normale temperaturen dat het raam zwaar open of dicht blijft gaan, dan dient het raam iets te worden nagesteld. Laat dit nastellen over aan een vakman.

Rubber afdichtingen

Wanneer een rubberafdichting lost raakt dan schuift u dit gemakkelijk terug. Zet het rubber vast met secundelijm.

Schoonmaken van kozijnen, glas en rubbers

Voor het schoonmaken moet u geen schurende middelen gebruiken, daarmee maakt u het oppervlak ruw en vol krassen. Zit er zand, cement of gips op het kozijn of de ruit dan moet u dit voorzichtig verwijderen. Een zandkorrel kan al een zichtbare kras op het glas achterlaten.

Voor het schoonmaken van de kozijnen kunt u elk niet schurend schoonmaakmiddel gebruiken. Voor Moeilijk te verwijderen vuil of hardnekkige waterstrepen kunt u ook auto-cleaner of staal-fix Gebruiken. Stickers niet met een mes, plamuurmes of andere gelijksoortig gereedschap verwijderen, Dat kan krassen veroorzaken. Week de sticker met handwarm water, daarna voorzichtig eraf Wrijven. De zwarte rubbers kunnen een beetje afgeven. Dat is geen reden tot bezorgdheid. Geven de rubbers echter sterk af of worden ze kleverig, dan is het schoonmaakmiddel niet geschikt.

Ventilatie

Er is een speciale ventilatiestand. De daarbij ingestelde kleine ventilatiestand aan de bovenkant is normaal gesproken voldoende voor genoeg verse lucht.

Wanneer er in de bestaande bouw, nieuwe dichte kozijnen worden geplaatst, dan is het vaak Noodzakelijk om de oude vertrouwde manier van ventilatie aan te passen. De oude kozijnen waren Vaak lek, zodat er automatisch geventileerd werd.

8. CONDENSFORMING

8.01 Ontstaan van condensvorming

We onderscheiden hierbij twee hoofdzaken:

1. de oppervlaktetemperatuur van het onderdeel;
2. de relatieve vochtigheid in het vertrek.

Condensvorming kan optreden wanneer de oppervlaktetemperatuur van het onderdeel lager is dan de luchttemperatuur in het vertrek en wanneer ook de relatieve vochtigheid in het vertrek hoog is.

8.02 Oplossing

De gebruikte bouwmaterialen in uw woning bevatten bouwvocht. Door regelmatig te ventileren via de luchtroosters, -kleppen, kierstanden op ramen en de mechanische ventilatie wordt het bouwvocht afgevoerd. Vochtige lucht ontsnapt en wordt vervangen door drogere, veelal koudere buitenlucht. Deze koudere buitenlucht moet in het stookseizoen worden opgewarmd. Met het verdwijnen van het bouwvocht wordt ook de isolatiewaarde van de materialen hoger.

Plaatselijke verhoging van de luchtvochtigheid kan tijdelijk optreden. Bijvoorbeeld door:

- koken (de waterdamp is zelfs zichtbaar);
- douchen (ook zichtbaar op de tegels die beslaan);
- wanneer er zich veel mensen in één ruimte bevinden (de ruiten beslaan).

Hoe sneller het vocht kan worden afgevoerd, des te sneller de relatieve vochtigheid zal verbeteren. Het is daarom belangrijk de ventilatie openingen in de badkamer en keuken open te laten bij aanwezigheid van meerdere personen. Het beste is om op dat moment altijd twee ventilatieopeningen tegenover elkaar open laten staan in de betreffende ruimte. De woonkamer voor het slapen gaan, en de slaapkamers na het slapen luchten. Hiervoor is het openzetten van de ramen gedurende 15 minuten veelal voldoende.

Condensvorming treedt op bij temperatuurverlaging. Dit komt vaak voor bij bewoners die overdag niet thuis zijn en bij de nachtverlaging van de cv. Om dit te voorkomen dient de nachttemperatuur niet lager te zijn dan circa 17 à 18 graden. Dit is 3 à 4 graden lager dan de dagtemperatuur.

9. ADVIEZEN VOOR GEZOND BINNENKLIMAAT

9.01 Ventilatie / huisstofmijt

Door niet of niet goed te ventileren wordt uw woning vochtig omdat het leefvocht de woning niet uit kan. Wees u ervan bewust dat het veel voordeliger is om elke dag wat frisse lucht op te warmen dan een nat huis warm en comfortabel te stoken. Een vochtige woning voelt kil en koud aan. De lucht wordt bedompt omdat u het leefvocht, allerlei huisgeuren en schadelijke stoffen zoals bijvoorbeeld tabaksrook niet kwijt raakt. Overdag stookt u weliswaar droog, maar alles komt in de warme lucht en 's nachts slaat het dan weer als vocht op de muren en meubilair neer. Als u niet goed ventileert, duurt het opwarmen van uw woning in de ochtend veel langer omdat een vochtige woning moeilijker is op te warmen.

9.02 Ventileer 24 uur per dag

Als u ventileert verdwijnt vocht en de ongewenste stoffen uit uw woning. Vocht en stoffen die in huis ontstaan door koken, douchen, stoken en roken. Stoffen die in uw woning blijven hangen en mogelijk allergieën of andere gezondheidsklachten kunnen veroorzaken.

9.03 Voorkom te veel vocht in huis

Vocht in de woning ontstaat meestal door de dagelijkse activiteiten in huis. Ventileert u onvoldoende, dan kan het vocht in het huis trekken, zoals in de wanden van uw woning.

Te veel vocht is gemakkelijk te herkennen, bijvoorbeeld doordat ruiten lang beslagen blijven of er een bedompte lucht in huis hangt. Vocht kunt u ook voelen, want een vochtig huis veroorzaakt transpiratie en ademen voelt zwaar aan. Een ruimte die altijd te vochtig is herkent u door schimmel op uw muren en behang of doordat verf afbladdert. Te veel vocht komt voor in alle woningen als u onvoldoende ventileert. Het kan binnen ontstaan of van buiten komen, door lekkages of doorslaande muren. Bij uw nieuwbouwwoning dient u er rekening mee te houden dat er veel bouwvocht in uw woning aanwezig is.

9.04 Een vochtig huis kan uw gezondheid schaden

Leven in een te vochtige woning kan leiden tot gezondheidsklachten, zoals benauwdheid, hoofdpijn en zelfs astma. Vooral kinderen zijn er gevoelig voor. Het is bekend dat de kans op gezondheidsklachten bij kinderen die opgroeien in een vochtige woning met een kwart toeneemt. Die gezondheidsproblemen ontstaan door schimmels en huismijten die goed gedijen in een vochtige omgeving. Door een goede ventilatie verdwijnen ook schadelijke stoffen zoals het gas radon. Deze stof komt voor in de bodem en in bouwmaterialen zoals beton en kalkzandsteen. Radon in de woning is niet te vermijden. Door een gebrekkige ventilatie kunnen radonconcentraties in de ruimte onder de begane grondvloer en de woning echter onnodig oplopen. Dit verhoogt de kans op longkanker, vooral in combinatie met roken.

9.05 Goede ventilatie, lagere stookkosten

Door een goede isolatie kunt u bezuinigen op uw stookkosten. Een vochtige woning kost meer energie om te verwarmen dan een droge woning.

9.06 Tips voor goed ventileren

- Houd ventilatieroosters boven de ramen open. Is het buiten erg koud, sluit ze dan maximaal voor de helft.
- Maak roosters regelmatig schoon. Dit kan met een stofzuiger. Vergeet daarbij niet de buitenkant schoon te maken. Roosters kunnen verstopt raken door spinrag of bladeren.
- Controleer of de ventilatieroosters in de gevel nog open zijn. Deze zorgen ervoor dat uw kruipruimte en spouwmuur droog blijven.
- Bent u klaar met koken? Laat de afzuigkap nog een kwartiertje aanstaan, zodat het overtollige vocht in uw keuken wordt afgevoerd.
- Let op het filter in uw afzuigkap. Door vervuiling neemt de capaciteit van het apparaat af. Vervang de kunststoffilters op tijd. Als u een metalen filter heeft, maak deze dan schoon met een sopje of was het in de vaatwasser.
- Als u klaar bent met douchen, zet dan de ventilator op een hogere stand en droog de wanden.
- Wordt er in huis gerookt? Zorg dan voor extra ventilatie, door de centrale ventilatie hoger te zetten, ventilatieroosters verder open te zetten of een raam te openen.

11. INGEBRUIKNAME VAN HET APPARTEMENT

WAARSCHUWING: WEES VOORZICHTIG MET BOREN!

In de cementdekvloeren lopen diverse leidingen, zoals verwarming, elektra, gas- en waterleidingen. Om die reden gelieve niet te hakken spijkere en/of boren in de afwerkvloer om schade aan het leidingwerk te voorkomen. Wees ook voorzichtig met boren en spijkere in de muren.

Boven en onder wandcontactdozen en schakelaars en in de buurt van sanitair lopen veelal leidingen.

KIES BIJ VLOERVERWARMING DE JUISTE VLOERBEDEKKING

Het is erg belangrijk dat u een vloerbedekking kiest die geschikt is voor vloerverwarming zoals bijvoorbeeld keramische tegels, natuursteen, linoleum of PVC.

In ieder geval moet het een materiaal zijn dat slecht warmte isoleert en goede warmtegeleiding heeft.

Gebruik de vloerverwarming overigens niet om uw appartement 'droog te stoken'.

Zie het hoofdstuk "Vloerverwarming" van deze handleiding voor nadere informatie.

WERKZAAMHEDEN

Eventuele werkzaamheden aan de technische installatie laten uitvoeren door een erkend installateur.

Sluit bij werkzaamheden aan gas of water altijd in de meterkast de hoofdkraan van het gas- of waterleidingnet af. Schakel bij werkzaamheden aan de elektra altijd de betreffende groep(en) in de meterkast uit.

BOUWVOCHT

Bij de ingebruikname van uw appartement is de kans groot dat er nog veel bouwvocht in de diverse constructies aanwezig is. De hoeveelheid vocht hangt af van de gebruikte materialen en constructiemethoden. Zo zit er in ter plaatse gestort beton, dekvloeren en metselwerk relatief veel vocht. Het kan wel een jaar duren voordat al dat vocht verdwenen is!

In de eerste weken van de bewoning kan het onttrekken van bouwvocht tot scheuren in stuclagen en het spuitwerk leiden als het aan een te grote temperatuursprong bloot staat. Dit doet zich voor als het appartement koud is en in korte tijd op huiskamerniveau wordt gebracht. Het verdampingsproces vindt hierdoor ongelijkmatig plaats, waardoor haar- en krimpscheuren kunnen ontstaan.

Constructief zijn dergelijke scheurtjes niet van betekenis. Bij een geleidelijke temperatuurstijging zal dit probleem zich vrijwel niet voordoen. Het is dan ook raadzaam de eerste weken van bewoning de verwarming niet op volle kracht te laten draaien, maar de temperatuur geleidelijk op te voeren. Na enkele weken is het verdampingsproces, ook in de winter, zover gevorderd dat de verwarming normaal kan draaien.

Ventileer daarnaast het eerste halve jaar extra veel. Gebruik regelmatig de hoogste stand van het ventilatiesysteem en zet, als u thuis bent, ramen goed open. Zet dichte kasten en andere meubels dit eerste halve jaar nog niet tegen wanden, maar enkele centimeters er vanaf. Dan kan in de tussenruimte lucht circuleren en vocht verdampen.

Een nieuw appartement gebruikt het eerste jaar duidelijk meer energie voor het verdampen en afvoeren van het bouwvocht dan de jaren daarna als het bouwvocht weg is. Bedenk dit bij het bekijken van uw energierekening na het eerste jaar.

12. CENTRALE VERWARMING EN WARMWATERINSTALLATIE

CV-KETEL

Uw appartement is voorzien van een cv-ketel inclusief warmwatervoorziening, een zogenaamde combiketel. Deze ketel zorgt voor de levering van warmte en warmtapwater in uw appartement. Omdat de ketel beide functies niet gelijktijdig kan vervullen heeft het tappen van warmwater voorrang. Hierbij is het cv-gedeelte geblokkeerd, zolang er warm tapwater wordt gebruikt. De ketel heeft een gesloten uitvoering, wat betekent dat de ketel zelf de benodigde verbrandingslucht direct van buiten aanzuigt en de verbrandingsgassen ook weer naar buiten afvoert.

REGELING

De vloerverwarming in het appartement kunt u centraal regelen door de thermostaat in de woonkamer in te stellen. Zorg ervoor dat er een vrije luchtcirculatie rondom de ruimtethermostaat mogelijk is. Zet of hang dus niets vlakbij dat op deze circulatie invloed heeft. De werking van de thermostaat is beschreven in de fabrieksdokumentatie welke u kunt vinden in de meterkast.

Kamerthermostaat

Er is gekozen voor naregeling in de slaapkamers middels thermostaten. U moet er rekening mee houden dat deze op basis van ruimtetemperatuur, zelf open of dicht gaan en uitsluitend de temperatuur begrenzen. Er wordt alleen maar warmte afgegeven wordt zodra de cv-ketel is ingeschakeld door de kamerthermostaat.

NACHTVERLAGING

Zet 's nachts de ruimtethermostaat enkele graden lager. Doe dat ook als u overdag weg bent. Dit bespaart namelijk energie. Het is een fabeltje dat nachtverlaging in nieuwbouwwoningen geen zin heeft. De temperatuur zakt 's nachts minder waardoor de besparing ook minder is, maar er is wel degelijk besparing. Over het algemeen is een verlaging van 1 a 2°C aan te raden (i.v.m. vloerverwarming).

Let wel op dat vloerverwarming een traag werkend afgifte systeem is. Wanneer de ruimte is afgekoeld, heeft vloerverwarming wel tijd nodig om de ruimte weer op te warmen.

VOORKOMBEVRIEZING

Voorkom bevroering van de verwarmingsinstallatie. Zorg ervoor dat bij (streng) vorst elk vertrek tenminste enigszins wordt verwarmd. Zet bovendien de thermostaat minimaal op een stand van ongeveer 15°C.

WATERDRUK CONTROLEREN EN BIJVULLEN

Het water in de cv-installatie staat onder druk. De druk is af te lezen op de waterdrukmeter die in de cv-ketel aanwezig is (zie display). Als de verwarming afgekoeld is, moet de wijzer tussen de cijfers 1 en 2 (bar) staan. Als de verwarming aan staat, zal de druk tussen de 2 en 3 bar staan.

Zie voor meer informatie de handleiding van uw cv-ketel. Als de druk lager is dan 1 bar, moet u de verwarming uitzetten en bijvullen met leidingwater; Zie de handleiding van uw cv-ketel voor meer gedetailleerde informatie.

Stappenplan bijvullen cv-systeem:

1. Zet de thermostaat in de woonkamer laag
2. Open de kranen op alle radiatoren/ convectoren (indien deze aanwezig zijn)
3. De stekker van de cv-ketel niet uit de wandcontactdoos verwijderen, de CV druk is anders niet af te lezen
4. Schakel de cv-ketel uit op het display, de cv-druk zal zichtbaar blijven
5. Koppel de vulslang aan op de drinkwaterkraan ter plaatse van de cv-ketel
6. Vul de slang tot alle lucht uit de slang is, sluit de drinkwaterkraan
7. Koppel de slang aan de cv-installatie
8. Draai de waterkraan voorzichtig open en daarna de vulkraan van de cv-installatie
9. Vul de cv-installatie bij tot maximaal 2,0 bar
10. Sluit de waterkraan en vervolgens de vulkraan van de cv-installatie

Vulaftapkraan

Display Intergas cv-ketel

Nu kunt u de radiatoren/convectoren en cv-ketel ontluichten als dat nodig is.

Na het ontluichten kan het nogmaals nodig zijn om water bij te vullen.

Als dat niet nodig is kunt u:

11. De vulslang loskoppelen van de cv en de waterleiding.
Pas op: er staat nog druk op de slang, er komt dus nog wat water uit.
Hou eventueel een doek voor lekwater bij de hand.
12. Schakel de cv-ketel weer in op het display
13. Zet de thermostaat in de woonkamer op de juiste stand zetten.

STORINGEN

Heeft de cv-installatie een storing, kijk dan eerst op het display (regelpaneel) van de ketel of deze hiervoor een code aangeeft. Voor codes op het display zie de fabriekshandleiding van de cv-ketel.

Voordat u de storingsdienst te hulp roept, controleert u eerst zelf of:

- er geen warmwaterkraan druppelt
- de stekker in het stopcontact zit en de cv-ketel ingeschakeld staat
- de gaskraan volledig open staat
- de installatie goed gevuld (tussen de 1,5 en 2.0 bar) en ontluicht is
- indien er onvoldoende druk op het systeem staat dan bijvullen
- de thermostaat voldoende hoog is ingesteld
- probeer de ketel te resetten middels de resetknop

Helpt dit niet, bel dan en geef, als dit mogelijk is, ook de storingscode op het display van de cv-ketel door.

VLOERVERWARMING IN HET APPARTEMENT

In uw appartement is gebruik gemaakt van een vloerverwarmingssysteem voor de koude seizoenen, een zogenaamd Laag Temperatuur Verwarming systeem. Een vloerverwarmingssysteem is het meest ideale verwarmingssysteem vanwege de geringe temperatuurverschillen over de ruimtehoogte en de minimale convectie t.o.v. radiatoren. Het opwarren van stof wordt hiermee tot een minimum beperkt. Vloerverwarmingssystemen hebben een langere opwarmtijd als traditionele radiator verwarmingssystemen. Grote temperatuur wisselingen moeten daarom worden voorkomen. Het volledig laten afkoelen van het gehele appartement is door het langdurig openen van ramen en deuren in de wintersituatie wordt dan ook afgeraden.

KRIMPSCHEURVORMING IN DE CEMENTDEKVLOER

Krimpscheurvorming in cementdekvloeren is niet te voorkomen. Deze doet echter geen afbreuk aan de deugdelijkheid van de constructie. Houdt bij een verlijmde (harde) vloerafwerking rekening met kans op scheurvorming in de afwerkvloer. Indien de definitieve vloerafwerking direct verlijmd wordt op de afwerkvloer is de kans groot dat deze scheuren ook zichtbaar zijn in de vloerafwerking. Vraag uw leverancier van de vloerafwerking naar de mogelijkheden.

Vloerbedekking

Het is erg belangrijk dat u een vloerbedekking kiest die geschikt is voor vloerverwarming. In ieder geval moet het een materiaal zijn dat slecht warmte isoleert en goede warmtegeleiding heeft. Er bestaat een label voor tapijt dat aangeeft of de betreffende vloerbedekking geschikt is voor vloerverwarming. Voor meer info: www.kieswijzervoortapijt.nl.
Let op: dit logo wil niet zeggen dat de vloerverwarming in uw appartement ontworpen is op deze vloerbedekking.

De vloerverwarming in uw appartement heeft een zodanige capaciteit dat de vloerbedekking een maximale warmteweerstand mag hebben van $R = 0,07 \text{ (m}^2 \text{ K/W)}$. Geef deze waarde door bij de aanschaf van de vloerbedekking.

PLAATSING MEUBILAIR

Plaatsing en aanbrengen van veel gesloten kasten zonder luchtstroming onder de kast en dikke vloerkleden wordt afgeraden, omdat deze de warmteafgifte van de vloer verminderen.

GATEN BOREN IN VLOEREN

Bij vloerverwarming kunt u niet zo maar in vloeren boren!

VULLEN VLOERVERWARMING

Het vloerverwarmingssysteem is gevuld met leidingwater, als de druk onder de ca. 1 bar komt, moet het systeem bijgevuld worden. Dit kunt u doen op de vloerverwarming verdeler die dicht bij de cv ketel is aangebracht. Let er op dat u bij het vullen geen lucht de installatie in "pompt". U dient de vulslang eerst volledig te vullen met water alvorens u de vulslang aansluit op de verdeler. Zo voorkomt u dat alle lucht die in de slang aanwezig is het systeem in gepompt wordt.

Vloerverwarming is erg gevoelig voor lucht in de leidingen.

ONTLUCHTEN VLOERVERWARMING

Een nieuwe verwarmingsinstallatie kan nog een hoeveelheid lucht bevatten. Een te grote hoeveelheid lucht in het systeem kan de goede werking van de vloerverwarming hinderen. De vloerverwarmingsinstallatie ontluichten is een relatief eenvoudige handeling die u zelf kunt uitvoeren. De eerste tijd van de bewoning kan ontluichten zelfs verschillende malen nodig zijn. Dat er lucht in de vloerverwarming komt, is een normaal verschijnsel. Na verloop van tijd kunnen uit het water namelijk luchtbelletjes vrijkomen.

Het ontluichten gaat als volgt:

1. Ontlucht met behulp van het ontluchtings sleuteltje het ventiel op de verdeler(s). Draai het ventiel voorzichtig open, de lucht kan nu ontsnappen (u hoort een sissend geluid). Zodra er water uit het ventiel komt, draait u direct het ventiel weer dicht. Hou een doekje onder het ventiel om het (lichtvervulde) water te kunnen opvangen.
2. Controleer weer de waterdruk en vul zo nodig het cv-systeem bij.

INDIVIDUELE REGELING SLAAPKAMERS

Deze ruimte is voorzien van een na regeling met ruimtethermostaat. Zorg ervoor dat er een goede luchtcirculatie rondom de thermostaat mogelijk is. Zet of hang dus niets vlakbij dat op deze circulatie invloed heeft. De werking van de thermostaat is beschreven in de fabrieksdocumentatie welke u kunt vinden in de meterkast.

De ruimtethermostaten welke zijn aangebracht begrenzen de temperatuur in deze ruimten, afhankelijk van de interne belastingen en de door u ingestelde ruimtetemperatuur.

Stel dat deze temperatuur niet wordt bereikt dient u de thermostaat in de woonkamer te verhogen.

13. Mechanische ventilatie

Goed ventileren is belangrijk voor uw gezondheid en voor een comfortabel binnenklimaat. Goed ventileren betekent dat er voortdurend verse buitenlucht het appartement binnenkomt en dat er voortdurend 'gebruikte' binnen lucht naar buiten gaat. Het is een misverstand te veronderstellen, dat men door het uitschakelen van de mechanische ventilatie beschikt over voldoende natuurlijke ventilatie. Als u te weinig ventileert, kunnen vocht en schadelijke gassen zich in het appartement ophopen. Dit kan gezondheidsproblemen opleveren zoals benauwdheid, hoofdpijn of chronische verkoudheid. Ook kan na enige tijd schade aan het appartement ontstaan door condensvorming, wat houtrot en schimmels veroorzaakt.

VENTILATIE-UNIT

Uw appartement is voorzien van een mechanisch ventilatiesysteem. De keuken, badkamer, toilet en opstelplaats van de wasmachine wordt centraal afgezogen door een ventilatie-unit in de berging. De instelling van de afzuigventielen bepalen de hoeveelheid afgezogen lucht. Deze instelling is gebaseerd op nauwkeurige metingen en dient **niet** te worden gewijzigd.

WASEMKAP

De afvoer van een wasemkap is aangesloten op de ventilatie-box. Het afzuigpunt van de wasemkap is tevens bedoeld voor het afvoeren van de ventilatielucht in de woonkamer/keuken. Zet daarom de klep van de wasemkap altijd open.

LUCHTTOEVOER

Uw appartement is voorzien van 'winddrukafhankelijke' roosters (ook wel 'zelfregelend' genoemd), in of boven de ramen. Er zit bij deze roosters inwendig een klep die bij toenemende wind automatisch minder wind doorlaat. Dit bevordert het comfort en beperkt onnodig energieverlies bij hard wind op de gevel. Voor een handmatige bediening van deze roosters zie de handleiding van de fabrikant.

Om het luchtklimaat in het appartement in goede conditie te houden, dient u deze ventilatieroosters te allen tijde open te houden.

Voor een goede luchtcirculatie in het appartement, houd onder de binnendeuren een spleet van minimaal 2 cm vrij in verband met de benodigde ventilatie. Denk hieraan bij het aanbrengen van de vloerbedekking. Is de vloerbedekking te dik, dan zal u deuren moeten (laten) inkorten of moet u een rooster in of bij de deur laten aanbrengen.

REGELING

Uw ventilatiesysteem wordt automatisch met behulp van een CO2-sensor in de woonkamer gestuurd op de luchtkwaliteit. Zodra de binnen lucht een te grote hoeveelheid CO2 (kooldioxide) bevat, wordt het systeem automatisch in een hogere stand geschakeld. Tevens is er in de badkamer een RH-sensor geplaatst. Deze RH-sensor meet constant de luchtvochtigheid. Indien de luchtvochtigheid boven de ingesteld waard komt wordt het systeem hier ook automatisch in een hogere stand gezet.

U kunt het systeem ook met de hand regelen.

CO2-sensor in de woonkamer

RV bediening in de badkamer

LUCHTEN

Wanneer u het prettig vindt om uw appartement te 'luchten', dan is dit prima. Dit doet u door de ramen en deuren, bijvoorbeeld een kwartier, goed open te zetten. Als de verwarming aanstaat, zet deze dan tijdens het luchten wel zo laag mogelijk of uit. Het is bij geen enkel ventilatiesysteem aan te raden in de winter langdurig ramen open te laten staan. Het appartement wordt dan onnodig afgekoeld. Lucht ook tijdens of direct na bijzondere activiteiten zoals verven of een feestje. Vocht in de lucht, stof en schadelijke stoffen zoals oplosmiddelen verdwijnen zo het snelst.

ONDERHOUDVENTILATIESYSTEEM

U bent zelf verantwoordelijk voor het onderhoud dat aan het ventilatiesysteem moet worden uitgevoerd. Het achterwege laten van dit onderhoud kan de werking van het ventilatiesysteem ernstig belemmeren, er wordt dan veel te weinig geventileerd. Het gevolg een onaangenaam en ongezond binnenklimaat. Dit kan zelfs gezondheidsklachten tot gevolg hebben. Mocht het onderhoud niet zijn uitgevoerd (door een erkend installateur) en u heeft een storing aan de ventilatie-unit, dan zult u de reparatiekosten voor uw rekening moeten nemen.

VENTILATIE-UNIT

De ventilatie-unit 1x per 18 maanden controleren en onderhouden.

AFZUIGVENTIELEN

Deze zijn eenvoudig zelf schoon te maken. Doe dit minimaal 1x per jaar met een vochtige doek met wat zeep. Of doe het zodra bij de opening vuil te zien is. Maak de ventielen één voor één schoon en plaats ze direct terug, want zo voorkomt u dat u de ventielen verwisselt. De ventielen zijn namelijk ingesteld op een bepaalde hoeveelheid lucht die bij dat vertrek hoort. Plaats ze steeds op dezelfde wijze terug zoals u ze ook er uit gehaald heeft.

Afvoerventiel

TIPS

Indien u in het appartement werkzaamheden verricht waarbij veel stof vrijkomt, is het raadzaam de ventilatie-unit uit te zetten, dit om sterke vervuiling van de motorwaaier en in de kanalen te voorkomen. Schakel de unit na de werkzaamheden, als het stof is weggetrokken, weer in. Droog bij voorkeur de was buiten: dit voorkomt dat er te veel vocht in uw appartement komt en bespaart u elektriciteit voor een wasdroger. Gebruikt u geen wasdroger en wilt u de was binnen drogen, ventileer de ruimte waar de was droogt goed en zet, bij veel was, het ventilatiesysteem tijdelijk in de hoogste stand. Zorg dat bij wasdrogers geen vochtige lucht in de het appartement komt. Controleer het filter van de wasdroger na iedere droogbeurt en maak dit zo nodig schoon. Dit vermindert het risico op brand; zie hiervoor de handleiding van de fabrikant.

14. Warm en koud (kraan)water

WATERMETER EN HOOFDKRAAN

De watermeter is onder in de meterkast aangebracht. Met de hoofdkraan kan u de waterleiding geheel afsluiten. Er bestaat een kans dat er druppels aan de watermeter en leidingen in de meterkast hangen. Veelal is dit nog bouwvocht en is te verhelpen door de meterkastdeur op een kier te zetten.

VORST

Bij vorst loopt u altijd het risico dat de waterinstallatie bevriest. Water dat in ijs vorm overgaat, zet uit en oefent zeer grote krachten uit, waartegen de waterinstallatie niet bestand is, met het gevolg dat onderdelen kapot gaan en bij het ontdooien ernstige lekkages kunnen gaan geven. Bij vorstgevaar kan het bevriezen van de waterinstallatie worden voorkomen door ook 's nachts en bij afwezigheid van het appartement licht te verwarmen.

COMFORTKLASSEN

Bij warmwaterinstallaties wordt onderscheid gemaakt tussen diverse comfortklassen. Dit heeft onder andere te maken met de hoeveelheid warmwater die de installatie tegelijkertijd kan leveren. Deze hoeveelheid bepaalt bijvoorbeeld of u tegelijkertijd de warmwaterkraan in de keuken kan gebruiken en kan douchen. In de tabel kan u zien welke mogelijkheden er zijn. Uw installatie heeft comfortklasse CW5.

Toepassingsklassen	Keuken (60°C)	Douche (40°C)	Bad (40°C)	Label op toestel
1 Keuken	≥ 2,5	-	-	
2 Keuken <u>of</u> douche	≥ 2,5	≥ 6	-	
3 Keuken <u>of</u> douche <u>of</u> bad (100 l.)	≥ 3,5	10	≤ 12	
4 Keuken <u>of</u> douche <u>of</u> bad (120 l.)	≥ 3,5	≥ 12,5	≤ 11	
5 Keuken <u>of</u> douche <u>of</u> bad (150 l.)	≥ 3,5	≥ 12,5	≤ 10	
6 Keuken <u>en</u> douche Keuken <u>en</u> bad (150 l.) Bad (200 l.)	≥ 3,5 ≥ 3,5 -	≥ 12,5 - -	- ≤ 10 ≤ 10	

Kolommen 'Keuken' en 'Douche': minimale eis waterhoeveelheid in liters per minuut

15. GASINSTALLATIE

De gasleiding tot aan de gasmeter en de gasmeter zelf zijn eigendom van het gasbedrijf. De bewoner heeft de verplichting om de binnenleidingen en gasmeter altijd bereikbaar te houden.

De hoofdkraan van de gasinstallatie vindt u in de meterkast, aan de gasmeter gekoppeld. Indien het gas afgesloten is geweest en de hoofdkraan weer wordt opengedraaid, duurt het enige momenten voordat er weer gas beschikbaar is. Een mogelijke aanwezige huisdrukregelaar in de meter heeft enige tijd nodig om weer open te gaan.

Ruikt u gas?

1. Sluit direct de hoofdkraan bij de gasmeter in de meterkast.
2. Open deuren en ramen
3. Vermijd vuur en vonken
4. Schakel geen elektrische verlichting of toestellen in of uit
5. Probeer de oorzaak te vinden of bel

Ga nooit met open vuur (een kaars, lucifer of aansteker) op zoek naar een gaslek maar doe dit altijd met behulp van zeepsop. Bij het opsporen van een gaslek met behulp van zeepsop, ontstaan zeepbelletjes op de plaats van de lekkage.

16. RIOLERING EN SANITAIR

Hierna zijn korte omschrijvingen opgenomen van een aantal eenvoudige onderhoud- en reparatiewerkzaamheden aan uw appartement. Deze werkzaamheden kunt u eventueel zelf uitvoeren, er is over het algemeen geen vakkennis of special gereedschap voor nodig. Het zijn klusjes die weinig tijd vragen, maar nu en dan toch nodig zijn om uw appartement in goede conditie te houden.

ONDERHOUDS ADVIES SANITAIR

Het onderhoud van het sanitair kan met, voor sanitair geschikte, huishoudschoonmaakmiddelen uitgevoerd worden. Kalkaanslag op de kranen kunt u verwijderen met speciaal daarvoor in de handel zijnde middelen of door de delen in te weken met azijn, waarna de aanslag later weg te spoelen is. Als de douchekop het water niet goed en gelijkmatig het verdeelt, komt dat ook veelal door kalkaanslag. Door de douchekop te demonteren en te ontkalken met schoonmaakazijn of andere daartoe geschikte kalkoplossers en weer te monteren, is dit euvel snel verholpen. Controleer goed voordat u met huishoudelijk schoonmaak middel begint of het sanitair bestand is tegen dergelijke middelen.

ONDERHOUDS ADVIES RIOLERING

Zeepresten en (huid)vetten zijn de grootste veroorzakers van verstoppingen in de afvoeren. Niet alleen spoelt dit niet makkelijk weg, maar het houdt tevens ander afval vast. Het voorkomen van verstoppingen begint dan ook door geen directe vetten en oliën door de gootsteen te spoelen. Desondanks zal bij intensief gebruik een afvoer altijd vettig en vuil worden. U kunt de afvoeren eenvoudig van het vet ontdoen door ze regelmatig (eens per drie maanden) door te spoelen met een oplossing van soda en heet water (250gr soda/10ltr water)

Alle sanitaire toestellen zijn voorzien van een stankafsluiter, beter bekend als sifon.

De sifon is een verzamelplaats van vet en vuil. Alle sifons (onder de gootsteen, de wastafel, de cv-ketel en bij de wasautomaat) zijn afschroefbaar en kunnen derhalve eenvoudig schoon worden gemaakt. Het advies is om deze sifons eenmaal per jaar schoon te maken.

Indien een afvoer langere tijd niet wordt gebruikt kan het water in de sifons verdampen. Het stankslot werkt zonder water niet meer, waardoor rioolstank kan ontstaan. De oplossing is eenvoudig door weer wat water in het leidingdeel te laten lopen. Een andere oplossing is om slaolie in de sifon te laten lopen, omdat slaolie niet verdampt.

Grote voorwerpen, zoals celstofverband, theezakjes en ander niet oplosbaar afval kunnen verstoppingen in uw afvoerstelsel veroorzaken.

Indien ondanks alle genomen voorzorgsmaatregelen en opgevolgde adviezen, verstoppingen optreden zijn er verschillende ontstoppingsmogelijkheden voorhanden.

De afvoeren zijn voor een groot deel afschroefbaar, waardoor vele onderdelen eenvoudig schoongemaakt kunnen worden. Indien de oorzaak niet direct bereikbaar is kan een ontstoppingszuur of het gebruik van een ontstoppingsveer nog wel eens dienst doen. Het toepassen van een ontstoppingsveer is volledig op eigen risico en dient met deskundigheid uitgevoerd te worden. Het vloeibaar afvoeren van milieuonvriendelijke middelen zoals aceton, ether of jodium in de afvoer is VERBODEN, aangezien deze stoffen de leidingen en de riolering aantasten. Chemische ontstoppingsmiddelen die in de handel verkrijgbaar zijn, kunnen agressief en milieuonvriendelijk zijn.

17. METERKAST

In uw meterkast zijn diverse voorzieningen opgenomen voor elektra, gas en water zoals de water- en gasmeter, de hoofdschakelaars en de aan/uitschakelaars van alle elektragroepen.

U vindt er ook één of meerdere aansluitingen voor communicatie, beeld en geluid.

Belangrijk:

- Maak van uw meterkast geen opslagruimte. De hierin aanwezige gas-, water- en elektra-installaties dienen te allen tijde vrij toegankelijk te zijn. Dit voor uw eigen veiligheid en bedrijfszekerheid van uw technische installaties.
- Zorg er voor dat de ventilatie van de meterkast goed blijft werken: Sluit de ventilatieopeningen dus niet af!

Tip

Leg een knijpkat of zaklantaarn in of bij de meterkast.

18. ELEKTRISCHE INSTALLATIE

HUISAANSLUITING

In de meterkast vindt u aan de hoofdvoedingskabel, de huis aansluitkast en de verbruiksmeter gekoppeld. Al deze onderdelen zijn eigendom van het elektriciteitsbedrijf. De huis aansluitkast is voorzien van een hoofdbeveiliging. Deze zorgt ervoor dat de stroomvoorziening in het appartement wordt onderbroken indien meer dan een bepaald maximum aan elektriciteit aan het net wordt onttrokken. Dit maximum is zodanig gekozen dat bij normaal huishoudelijk verbruik de capaciteit ruim voldoende is. Als om wat voor reden dan ook de hoofdbeveiliging uitschakelt, mag u deze zelf weer inschakelen. Komt uitschakeling veel voor of is inschakeling niet mogelijk, neem dan contact op met een erkend installateur.

SCHAKELKAST

De huisaansluiting in de meterkast gaat over in de schakelkast. De schakelkast verdeelt de elektriciteitsvoorziening in een aantal groepen. Een groepsindeling maakt het mogelijk om slechts in een deel van het appartement de stroom af te sluiten. Bij overbelasting in een groep of bij kortsluiting en overbelasting is het voordeel van een groepsindeling dat niet altijd het gehele appartement zonder stroom komt te zitten. In de meterkast vindt u een groepenkaart met alle groepen en hun aansluitingen.

AARDING

In uw appartement zijn alle wandcontactdozen 'geaard'. Dit wil zeggen dat ze verbonden zijn via de aardleiding en aardelektrode met de aarde. De aarding zorgt er voor dat bijvoorbeeld bij kortsluiting in een apparaat deze niet onder spanning blijft staan. Ook is er een aardnet aangebracht in de badkamervloer, welke aangesloten is op een centraal aardpunt in de badkamer.

Meer informatie over veiligheid en aarding: www.energieveilig.nl.

HOOFDSCHAKELAAR

In de schakelkast is één hoofdschakelaar aangebracht, waarmee u de totale installatie in één keer kunt uit- en inschakelen.

AARDLEKSCHAKELAARS

In de schakelkast zijn de aardlekschakelaars aangebracht. Een aardlekschakelaar is een beveiliging tegen aardlekstromen. De aardlekschakelaar beveiligd de groepen welke staan aangegeven op de groepenkast middels een kleurcodering. Deze beveiliging is speciaal bedoeld voor de installatie en apparatuur die achter deze aardlekschakelaar aangesloten zijn. Doet een aardlekstroom zich voor, dan verbreekt de aardlekschakelaar de spanning van de aangesloten groepen achter de aardlekschakelaar.

Als u constateert dat één van de aardlekschakelaars op stand 0 staat (= uit, schakelaar staat naar beneden), ga dan als volgt te werk:

1. Probeer de aardlekschakelaar weer in te schakelen, door de knop naar boven te duwen. Lukt dat niet of valt hij weer uit ga dan naar stap 2.
2. Schakel alle groepen achter de bewuste schakelaar uit, vervolgens schakelt u de aardlekschakelaar weer in, lukt dat nog niet neem dan contact op met een erkend installateur
3. Blijft de aardlekschakelaar wel ingeschakeld, schakel dan de groepen één voor één weer in. Valt de aardlekschakelaar bij het inschakelen van één van de groepen weer uit, kijk dan op uw groepenverklaring in de meterkast, welke wandcontactdozen of lichtpunten op deze groep zijn aangesloten en ga naar stap 4.
4. Haal alle stekkers van de aangesloten toestellen en apparatuur uit de wandcontactdozen van de bewuste groep, schakel vervolgens de groep nogmaals in. Valt de aardlekschakelaar weer uit, neem dan contact op met een erkend installateur.
5. Blijft de aardlekschakelaar wel in, dan kunt u de stekkers weer één voor één terug in de wandcontactdoos plaatsen. Valt bij deze handeling de aardlekschakelaar weer uit, dan is het toestel of apparaat wat u als laatste aansloot, zeer waarschijnlijk defect en de oorzaak van de uitval van de aardlekschakelaar.

Tevens is de aardlekschakelaar voorzien van een test knop, hiermee kan u zelf de aardlekschakelaar testen op uitschakelen. Advies is deze te testen bij de omschakeling van de zomer/wintertijden, bij de test schakelt u namelijk de spanning uit, waardoor u eventuele klokjes gelijktijdig kan bijstellen. Schakelt uw aardlekschakelaar niet uit, neem dan contact op met een erkend installateur.

INSTALLATIEAUTOMAAT

Elke groep heeft een eigen installatieautomaat. De installatieautomaten hebben een maximale capaciteit van veelal 16 Ampère. De installatieautomaat beveiligt de installatie tegen overbelasting en kortsluiting. Een installatieautomaat kan uitschakelen door overbelasting of kortsluiting. Bij overbelasting is de oplossing eenvoudig, namelijk het uitschakelen van het laatst aangesloten apparaat. Bij kortsluiting neem contact op met een erkend installateur.

BELTRAFO

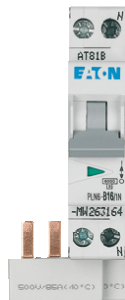
In de schakelkast kan een beltrafo zijn aangebracht. Deze trafo is verbonden met de beldrukker t.p.v. de voordeur.

Schakelkast

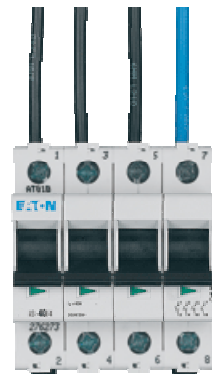
Aardlekschakelaar

Installatieautomaat

Beltrafo

Hoofdschakelaar

LICHTPUNTEN

De lichtaansluitpunten in het plafond of wand zijn altijd voorzien van een doos met deksel. Voor het aansluiten van armaturen zijn 2 draden nodig (blauw en zwart). De aarddraad (groen/geel) moet u gebruiken indien het een metalen armatuur is.

Schakel altijd de betreffende groep uit voordat u het armatuur gaat monteren en aansluiten. Vervolgens controleert u altijd met bijvoorbeeld een spanningszoeker of de spanning ook daadwerkelijk van de installatie af is en u veilig kan werken.

LOZE LEIDINGEN

Indien in uw appartement loze leidingen zijn aangebracht, zijn die voorzien van een controledraad. Deze draad is bedoeld om te controleren of de leiding vrij toegankelijk is om later te bedraden. De controledraad is niet geschikt om de definitieve bedrading aan vast te maken en door de buisleiding door te trekken. De definitieve bedrading moet worden aangebracht met een metalen trekveer.

Advies bij het draad trekken is, doe dit altijd met twee personen, als de trekveer is ingebracht, dient er aan de ene zijde de bedrading te worden begeleid en ingevoerd en aan de andere zijde aan de trekveer worden getrokken. Op deze manier voorkomt u dat de bekabeling wordt stuk getrokken en/of vast komt te zitten in de buisleiding.

ROOKMELDERS

Uw appartement is voorzien een rookmelder. De rookmelder is aangesloten op het lichtnet en voorzien van een back-up batterij. Bij een spanningsuitval in uw appartement, functioneert de installatie op de back-up batterij en blijft uw bewaking bij rook ontwikkeling gewaarborgd.

Het stofvrij houden van de rookmelder is van essentieel belang, bewaar mede daarom altijd de stofhoesjes welke om de rookmelder zitten bij de oplevering. Voor een goede en betrouwbare werking van de melders, adviseren wij wanneer u stofzuigt in de ruimte waar zich de rookmelder bevindt, even met de mond van de stofzuiger langs de luchtsleufjes van de rookmelder te gaan. Reinig ook andere voorwerpen die in de buurt van de rookmelder hangen. Stofvrij houden van de rookmelder verlengt de levensduur en betrouwbaarheid van de rookmelder. Let op dat u tijdens werkzaamheden in uw appartement het stofhoesje van uw rookmelder gebruikt en laat deze zitten tot de werkzaamheden zijn afgerond.

Tips

- Als gevolg van blikseminslag in uw omgeving kunnen allerlei apparaten die aan het elektriciteitsnet of de kabel zijn gekoppeld onherstelbare schade oplopen. U kunt hiervoor een beveiliging tegen overspanning laten installeren.
- Vrijwel alle elektrische toestellen produceren warmte. Ventilatie rondom een toestel is daarom van belang. Zorg dus voor vrije ruimte rondom de toestellen.
- Sluit elektrische toestellen aan op een wandcontactdoos in dezelfde ruimte als waar u het toestel gebruikt. Sluit dus bijvoorbeeld geen toestel in de badkamer al dan niet met behulp van een verlengsnoer aan op een wandcontactdoos in een andere ruimte.
- Als een stekker niet past in een wandcontactdoos, probeer de stekker dan niet alsnog 'passend' te krijgen. Een geaarde stekker hoort in een geaarde wandcontactdoos.
- Beperk het gebruik van verlengsnoeren en verdeeldozen.
- Wanneer u een verlengsnoer op een haspel gebruikt, rol het snoer altijd geheel uit! Anders kan het snoer bij gebruik van een aangesloten apparaat te warm worden en kan het snoer beschadigd raken. Dit kan kortsluiting veroorzaken.
- Sluit geen verlengsnoer aan op een ander verlengsnoer.
- Sluit op een verdeeldoos nooit meer toestellen aan dan het aantal wandcontactdozen in de doos.
- Gebruik nooit een 'tweelingsnoer' voor het aansluiten van elektrische apparatuur en verlichting (230V) op het elektriciteitsnet. Een dergelijk snoer is alleen bedoeld voor het aansluiten van luidsprekers, een deurbel en dergelijke.

19. TELECOMMUNICATIE INSTALLATIE

In uw meterkast vindt u één of meerdere voorzieningen voor communicatie, beeld en geluid. Voor een abonnement (aansluiting) op het netwerk geven de leveranciers van deze signalen u de mogelijkheid om via de gerealiseerde aansluitingen in uw huis te kunnen internetten, telefoneren, televisie kijken of naar de radio te kunnen luisteren.

TELEFOON EN INTERNET AANSLUITING

In de basis wordt er een bedrade aansluiting utp cat 6 kabel en een coax aansluiting in de woonkamer en in de slaapkamer aangebracht, de coax aansluiting is voor een aansluiting op analoge televisie (bijvoorbeeld Ziggo) de utp aansluitingen kunnen gebruikt worden voor telefonie, internet of digitale tv. De aansluitingen dient u zelf in de meterkast aan te koppelen op de randapparatuur die door derden geleverd wordt.

Indien in uw appartement loze leidingen zijn aangebracht, zijn die voorzien van een controledraad. Deze draad is bedoeld om te controleren of de leiding vrij toegankelijk is om later te bedraden. De controledraad is niet geschikt om de definitieve bedrading aan vast te maken en door de buisleiding door te trekken.

De definitieve bedrading moet worden aangebracht met een metalen trekveer. Advies bij het draad trekken is, doe dit altijd met twee personen, als de trekveer is ingebracht, dient er aan de ene zijde de bedrading te worden begeleid en ingevoerd en aan de andere zijde aan de trekveer worden getrokken. Op deze manier voorkomt u dat de bekabeling wordt stuk getrokken en/of vast komt te zitten in de buisleiding. Bij het trekken van coax, data en/of telefoonkabels adviseren wij tevens een glijmiddel te gebruiken.

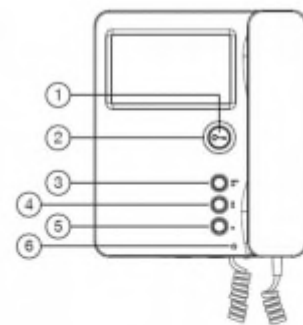
Tip

Als u nog moet kiezen tussen bepaalde leveranciers (providers), informeer altijd naar de garantievoorzwaarden en de mogelijkheden voor (gratis) ondersteuning bij het installeren van systemen.

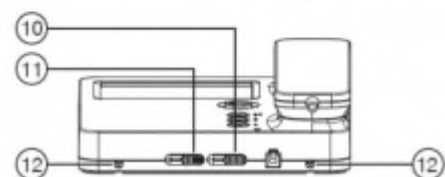
INTERCOMINSTALLATIE

Uw appartement is voorzien van een intercom installatie. Met de intercominstallatie kunt u bezoekers toegang tot het appartementencomplex verlenen. Onderstaand is een korte uitleg over de werking van de kleurenmonitortoestel in uw appartement. In de woning is een documentatie aanwezig met uitgebreidere uitleg van de intercominstallatie.

- **1. Deuropenertoets:**
Hiermee kunt u de deur openen die toegang geeft het appartementencomplex
- **3 t/m 5. Functietoetsen:**
Met de functietoetsen kunt u diverse toepassingen programmeren
- **10. Helderheid:**
Met de schuifknop kunt u de helderheid van het beeld instellen.
- **11. Kleur/contrast:**
Met de schuifknop kunt u de kleur en het contrast van het beeld instellen.

tot

20. ENERGI EBESPARING

(WARM)WATER

In de moderne goed geïsoleerde woningen en appartementen benadert het energieverbruik voor het verwarmen van kraanwater het energieverbruik voor het verwarmen van het appartement. Het heeft dus veel zin om zuinig om te gaan met het gebruik van warmwater. Daarnaast is waterbesparing op zich natuurlijk ook zinvol: niet alleen vanwege de kosten, maar zeker ook vanwege de nadelige gevolgen van de waterwinning voor het milieu.

U kunt natuurlijk proberen minder (warm)water te gebruiken door bijvoorbeeld korter te douchen. Maar er zijn andere mogelijkheden om water te besparen waarbij het comfort hetzelfde blijft of zelfs verbeterd wordt. Deze worden hierna in het kort uitgelegd. In uw appartement zijn in ieder geval al enkele waterbesparende maatregelen genomen.

KRANEN

Kranen zijn vaak voorzien van een volumestroombegrenzer al dan niet gecombineerd met een perlator. De volumestroombegrenzer beperkt de hoeveelheid water die uit de kraan komt. De perlator voegt lucht bij het water zodat het gaat bruisen. Het lijkt alsof er een volle straal water uit de kraan komt. U zult daardoor de kraan minder ver openen, wat water bespaart.

Bij de perlator van een kraan kan na verloop van tijd kalkaanslag ontstaan. Hierdoor wordt de waterstraal minder goed verdeeld. Schroef de perlator van de kraan en leg deze in schoonmaakazijn te weken. De kalk lost op en de perlator is weer klaar voor gebruik.

THERMOSTATISCHE DOUCHEMENGKRAAN

Bij een thermostatische douchemengkraan is de gewenste watertemperatuur van te voren in te stellen. Zo'n kraan is vooral comfortabel bij douche en bad en vergroot bovendien de veiligheid (voorkomt verbranding door heet water).

CLOSET

Uw closetcombinatie is voorzien van een waterbesparende regeling.

Het bedieningspaneel is voorzien van twee drukknoppen; de ene dient voor de volledige spoeling (6 liter), de andere dient voor de kleine spoeling (3 liter).

KEUKENMENGKRAAN

Als u in de keuken warmwater tapt dient u rekening te houden met een langere wachttijd. Dit heeft deels te maken met de wachttijd van 10 seconden voordat de cv-ketel de juiste warmwatertemperatuur kan leveren. Zet de kraan in het begin dan ook niet vol open. Binnen 30 seconden moet een watertemperatuur bereikt zijn van minimaal 45°C en binnen 120 seconden een watertemperatuur van minimaal 55°C.

ELEKTRICITEIT

Een relatief eenvoudige manier om elektriciteit te besparen is het toepassen van energiezuinige lichtbronnen zoals spaar- of LED lampen. Let bij het kopen van nieuwe armaturen er op dat deze hiervoor geschikt zijn. Energiezuinige lichtbronnen hebben vooral zin voor verlichting die langere tijd achter elkaar in gebruik zijn zoals in de woonkamer of buitenverlichting.

Door op bepaalde plaatsen een schakelklok, timer, bewegingsmelder of lichtsensoren voor de verlichting aan te brengen voorkomt u dat lampen onnodig blijven branden. Dat kan bijvoorbeeld bij de buitenverlichting of in de hal. Als u hierbij energiezuinige lichtbronnen wilt gebruiken, koop dan uitvoeringen die daar speciaal geschikt voor zijn. Het voordeel van LED lampen is dat deze voor zowel langdurig en kortstondige brandtijd zeer geschikt zijn.

Let wel op, dat niet alle lichtbronnen gedimd kunnen worden, afstemming van dimmer en lichtbron is zeer gewenst voor een comfortabele lichtsfeer.

Iets wat vaak over het hoofd wordt gezien zijn de zogenaamde 'stand-by' verliezen: dit is de elektriciteit die veel apparaten constant gebruiken terwijl u het apparaat niet gebruikt of terwijl het apparaat 'uit' lijkt te staan. Bekende voorbeelden zijn de tv, cd- en dvd-speler, computer en de oplader van een mobiele telefoon.

Het totale verbruik van stand-by kan wel oplopen tot 400 à 500 kWh per jaar! Met enige moeite kan dit globaal gehalveerd worden door apparatuur volledig uit te schakelen.

Zie voor meer informatie over energiebesparing ook www.milieucentraal.nl en www.uneto-vni.nl